

Koca Çınar İçin Yürütülen Ev

– AytenDirier · 27 Mart 2010

"Ormansız ve ağaçsız bir yurt, vatan değildir"

Atatürk

Atatürk, günümüzde pek çok insanın henüz bilincine varamadığı doğa ve çevreye duyarlılığıyla çevresindekileri şaşırtmakla kalmamış, bulduğu çözümlerle de her alanda olduğu gibi bu konuda da örnek olmuştur. Atatürk'ün ağaç sevgisi şöyle ortaya çıkar.

"Atatürk'ün 21 Ağustos 1929 günü Bursa'ya gitmesi gerekir. Bu gezisinde ilk defa Mudanya yolunu kullanmak istemez. Yanındaki heyetle Ertuğrul Yatıyla İstanbul'dan hareket eder. Marmara'da kıyıları gezmeye başlarlar. Yalova sahilinden geçerken birden dallarını özgürce uzatmış, başı dik ve asırlık çınarı görür ve hayranlıkla izler. Atatürk yatından iner ve ulu çınar ağacının yanına gider. Gövdesi ve kollarıyla insanlara güven veren ulu çınara sırtını dayayıp uzun süre oturur. Ayağa kalktığında çınara daha yakın olmak istediğini ve hemen yakınına bir ev yapılması buyruğunu verir. Çünkü, Atatürk de herkes gibi çınarın devletin "ebed müddet" özelliğini temsil ettiğini bilir.

Atatürk'ün istediği ev 13 Eylül 1929 tarihinde bitirilir. Atatürk bir gün, dev çınar ağacının yanına yaptırdığı köşküne geldiğinde çınar ağacının dalını kesmeye çalışan bahçevan ile karşılaşınca, hemen yanına çağırarak, bunun nedenini sorar. "Ağacın dalları uzamış, binanın duvarlarına dayandığı için kesiyorum efendim" karşılığını alınca, uygulanması zor bir buyruk verir: "Ağaç kesilmeyecek bina kaydırılacak..."

Görev İstanbul Belediyesi'ne verilir. Belediye Fen İşleri Yollar ve Köprüler Şubesi sorumluluğu üstlenir. Baş Mühendis Ali Galip Alnar, yanına aldığı teknik elemanlarla Yalova'ya gelerek çalışmalarına başlar. 8 Ağustos 1930 tarihinde önce bina çevresindeki topraklar büyük bir dikkatle kazılıp yapının temel seviyesine inilir. İstanbul'dan getirilen tramvay rayları döşenir. Sıkı bir şekilde çalışılarak raylar binanın altına oturtulur. Binanın raylar üzerinde kaydırılacağı bir yaz akşamında, Atatürk ile birlikte kardeşi Makbule Atadan, Vali Vekili Muhittin Bey, Belediye Fen Müdürü Ziya Bey ve Cumhuriyet Gazetesi Baş Muharriri Yunus Nadi gözetiminde bina 4 metre 80 santim kaydırılarak, çınar ağacının bir metrelik dalı kesilmekten kurtarılır.

*Bozkırın kıraç bağrında kurulan Ankara'nın yeşillendirilmesi de onun ağaca duyduğu sevginin kanıtıdır. Falih Rıfkı Atay'ın "Çankaya" adlı eserinde konuyla ilgili bir çok fıkra vardır. Bu sevginin temeli şöyle anlatılır:

Bir gün Kurmay Başkanı İsmet Bey ile Diyarbakır çöllerinde atla gidiyorlarmış. Mustafa Kemal demiş ki;

-Çabuk bana bir yeni din bul!

-Ağaç dini... Bir din ki, ibadeti ağaç dikmek olsa!

*Atatürk'ün gösterdiği duyarlılık devam edip, tüm Dünyada uygulansaydı, bugün felâket öncüsüne dönüşen çevre sorunları ve orman yangınlarıyla karşılaşmayabilirdik.